

Klimat-och näringsdepartementet

Yttrande över Författningsförslag med anledning av bestämmelserna i det nya luftkvalitetsdirektivet om tillgång till rättslig prövning och rätt till skadestånd samt Naturvårdsverkets delredovisning av regeringsuppdrag med förslag till genomförandet av det nya direktivet

Synpunkter från Jönköpings kommun

Jönköpings kommun ser positivt på att reglerna förtydligas avseende när åtgärdsprogrammen ska upprättas och inom vilka tidsramar programmet gäller. Jönköpings kommun ser även positivt på att arbete med luftkvalitetsfärdplaner kan tidigarelägga åtgärdsprogram och förtydliga problem-bilder hos kommuner.

Jönköpings kommun ser också ett behov av att kunskap sprids nationellt avseende luftföroreningsproblematik och åtgärder som kan motverka luftföroreningar. För att Sverige ska nå uppsatta mål 2030 och 2050 behöver kunskap och erfarenheter spridas effektivare.

Rättslig prövning (3.3)

Förslaget om att kommunala beslut om åtgärdsprogram ska kunna överklagas till länsstyrelsen och därefter till mark- och miljödomstolen följer gängse ordning utifrån miljöbalken. Jönköpings kommun tillstyrker förslaget.

Då slutliga beslut avseende åtgärdsprogram och provtagningspunkter blir överklagbara hade det varit önskvärt att på ett tydligare sätt avgränsa sakägarkretsen. Att bedöma sakägarkretsen utifrån materiell reglering och omständigheterna i det enskilda fallet och bedöma vem som anses ha "tillräckligt intresse" kommer medföra behov en omfattande rättspraxis. Att bedöma i vilken omfattning en enskild är berörd av exempelvis placering av provtagningspunkter är dock vanskligt. Det vore önskvärt med en tydligare avgränsning av vilka som har rätt att överklaga.

En ny skadeståndsskyldighet (4.3)

Regleringen av skadeståndsskyldigheten avviker från vad som är gängse ordning enligt skadeståndslagen avseende orsakssamband, bevisbörda och beviskrav. Skadeståndsskyldighet ska föreligga om avsaknaden av ett

godtagbart åtgärdsprogram kan antas vara en bidragande orsak till skadan. Därutöver krävs även att en miljökvalitetsnorm överskridits och att det föreligger ett åsidosättande av miljöbalken eller dess föreskrifter. Även om det anges att utformningen ska säkerställa att obetydliga brister såsom formfel inte beaktas kan ifrågasättas om så blir fallet.

Det införs bevislättnad för orsakssambandet mellan överskridande av en miljökvalitetsnorm och personskada. Det ger utrymme för bedömningar som inte är förenliga med gällande krav på kausalitet och bevisning enligt skadeståndslagen. Det ifrågasätts att det finns behov av bevislättnad. En bevislättnad i sig utgör ett incitament för initierandet av fler långa och kostsamma rättsprocesser.

Rätten till skadestånd bör omarbetas för att följa den ordning som är gängse utifrån skadeståndsskyldighet avseende orsakssamband, bevisbörda och beviskrav.

Naturvårdsverkets delredovisning

Naturvårdsverket lämnar delredovisning av uppdraget avseende införandet av luftkvalitetsdirektivet i svensk lagstiftning och vilka ändringar som föreslås i miljöbalken. Det är viktigt att kommunerna som är ansvariga för luftkvaliteten i gaturummet får realistiska förutsättningar att klara de nya gränsvärdena för luftkvalitet.

Det är positivt att det kommer att vara möjligt att använda modellering i större utsträckning än idag. Vid överskridanden av luftkvalitetsnormer blir modellering (objektiv skattning) obligatoriskt för att bedöma den geografiska omfattningen av överskridandet.

Det noteras att kommuner inte har rådighet över åtgärder för statliga vägar såsom genomfartsleder men påverkas av statens arbete med exempelvis halkbekämpning. I luftkvalitetsdirektivet artikel 17 beskrivs ett undantag som ger medlemsländer möjlighet att inte upprätta ett åtgärdsprogram mot överskridanden av gränsvärdena om det går att visa att överskridandet berodde på användning av sand eller salt för halkbekämpning vintertid. Det finns motstående intressen som måste beaktas såsom å ena sidan miljö och å andra sidan trafiksäkerhet. Dessa intressen behöver vägas mot varandra och vid en avvägning kan kommunen inte se att det finns skäl för Naturvårdsverkets bedömning.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tidigare framfört att det är bra med undantag för gränsvärden vid sandning och saltning och andra lokala halkbekämpningsmedel. Jönköping kommun förordar att Naturvårdsverkets förslag om att inte införa undantag för sandning, saltning avslås.

Finansieringsprincipen ska gälla

Förslagen innebär en ökad administrativ och därmed ekonomisk börda. Jönköpings kommun förutsätter därför att finansieringsprincipen ska gälla.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Mona Forsberg
Kommunalråd

Johan Fritz
Stadsdirektör